

Herdenkingsbijeenkomst

Sporen

Zang:

Als alles duister is,
ontsteek dan een lichtend vuur,
dat nooit meer dooft

Openingswoord met welkom

Ontsteken van het licht

Welkom

Als alles duister is,
ontsteek dan een lichtend vuur,
dat nooit meer dooft

Vanmiddag steken we een licht aan voor de mensen die het afgelopen jaar zijn overleden. Vandaag bent u hier omdat deze mens voor u een man was of vrouw, vader of moeder, een zoon of dochter, een zus of broer, opa of oma, een buurman of buurvrouw, iemand waar je voor hebt gezorgd. Vandaag noemen we hen bij hun naam.

Maar misschien bent u hier ook wel met uw gedachten en herinneringen aan diegenen die u eerder zijn overleden. De geliefden die soms vele jaren geleden zijn gestorven en van wie het zo fijn is als de naam zo nu en dan genoemd wordt.

Ieder mens laat sporen na. Daar gaat het vandaag over in de verhalen en gedichten die we vertellen. Als we spreken over de sporen die mensen achter kunnen laten, dan zijn het waarschijnlijk de groten aan wie we als eerste denken. De mensen die in ons collectief geheugen zitten omdat ze ergens tegen of ergens voor hebben gestreden. Diegenen die door hun handelen in de geschiedenisboeken terecht zijn gekomen. Of de groten die door wat zij nalieten in hun werken blijven inspireren generaties lang: de denkers, de schrijvers en dichters, de schilders en beeldhouwers, de architecten en componisten.

Maar niet iedereen is het gegeven om in de geschiedenisboeken terecht te komen. En toch laten we allen zo onze eigen sporen na. Tegenwoordig misschien wel veel meer dan vroeger, want de laatste eeuw zijn er de dagboeken, de brieven, de sieraden en andere voorwerpen en natuurlijk de foto's die we achterlaten, die doorgegeven worden, bewaard en gekoesterd. En hiermee het verhaal rond de rol die hij of zij had in onze eigen levensgeschiedenis. Tastbare en ontastbare sporen. Daar mag het over gaan vandaag, nu we herdenken en herinneren.

Gedicht: Sporen

je schoenen staan nog onder het bed
je tandenborstel naast die van mij
je foto heb ik een lijst gezet
je speelt gitaar en je kijkt blij

je bureau is onaangetast
je krijgt nog steeds je mail
je kleren hangen in de kast
soms word je me te veel

door emoties overspoeld
niet boos, alleen zo alleen
lijkt alles onbedoeld
is twee zo akelig één

soms bang dat ik vergeet
en stukken oversla
toch goed dat ik dan weet
liefde laat blijvend sporen na
je schoenen staan nog onder het bed
je tandenborstel naast die van mij
je foto heb ik in een lijst gezet
je bent er, je bent er altijd bij
(Inge Klumper-Eleveld)

Zang:

Een mens te zijn op aarde,
is eens voorgoed geboren zijn,
is levenslang geboortepijn.
Een mens te zijn op aarde
is leven van de wind.

De bomen hebben wortels.
De bomen mogen stevig staan

maar mensen moeten verder gaan.
De bomen hebben wortels
maar mensen gaan voorbij

Een mens te zijn op aarde
is pijnlijk begenadigd zijn
en zoeken, nooit verzadigd zijn,
is rusten in de aarde
als alles is volbracht

Kort Verhaal: De levensboom

In de tuin van een oude man stond een prachtige boom. Het was een boom met fleurige groene bladeren en vol met de heerlijkste vruchten. Zijn kleindochter groeide er mee op en speelde in en rond de boom met haar vrienden. De oude man beweerde dat de boom er altijd was geweest en dat hij tot in alle eeuwigheid zou blijven staan. Hij noemde zijn boom daarom 'de levensboom'.

Het gebeurde echter dat op een dag een orkaan het huis van de oude man en de boom omver blies. Timmerlieden kwamen om uit de boom planken te zagen en daarvan een nieuw huis te bouwen. En hoewel zijn kleindochter het huis mooi vond, voelde zij verdriet om het weg zijn van de levensboom. De oude man zei glimlachend: 'Hij is er wel. Ik woon er nu toch in!'

De jaren verstreken. De oude man stierf. Zijn kleindochter had inmiddels zelf een zoontje gekregen. Zij was in het huis blijven wonen. Houtwormen knaagden langzaam het huis kapot. Planken moesten vervangen worden door nieuwe en de oude planken werden verkocht aan de papierfabriek. Het papier werd gekocht door een boekdrukker die een boek vol wijze spreken ervan drukte. De kleindochter kreeg een exemplaar en las er uit voor aan haar zoon met de woorden: 'Kijk, dit boek, dat is nu de levensboom.'

De zoon groeide er mee op en dronk de woorden in zodat zij ook in zijn hart gegrift stonden en daar gingen leven. Zelf inmiddels oud geworden wilde hij er iets moois mee doen en besloot een boom te planten in de tuin van zijn gestorven moeder. Zijn burens lachten hem uit: 'Het duurt lang voordat je boom vrucht zal dragen. Je zult nooit van de vruchten van de boom kunnen genieten.' Hij glimlachte. 'Maar mijn kinderen en mijn kleinkinderen wel.' Hij plantte zijn boom. En deze groeide uit tot een stevige boom met fleurige groene bladeren en vol met de heerlijkste vruchten. De kinderen en de kleinkinderen van hem begonnen van de boom te houden. Na een tijd waren er zelfs mensen die beweerden dat die boom er altijd al had gestaan. En dat hij tot in eeuwigheid zou blijven bestaan. Hij werd daarom wel 'de levensboom' genoemd.

(naar Stephan de Jongh)

Muziek: Come Un Fiore (als een bloem) – Ludovico Einaudi

Gedicht: Sporen in de sneeuw

Ik loop in de sneeuw en kijk om me heen
naar het winterlandschap

Ik zie sporen van anderen
die de weg al eerder bewandeld hadden

Terwijl ik achterom kijk vraag ik me af welk spoor ik nalaat

en dan denk ik aan jou en vraag me af
welke afdruk heb jij nagelaten?

snel uitgewist door een nieuwe sneeuw
of toch onuitwisbaar geworden
zoals de krassen in boomstammen

die met de schors vergroeien
zul jij steeds diep in mij gegraveerd zijn

Enkele gedachten over het thema: 'Sporen.'

Iedereen laat sporen na

Ieder mens laat sporen na. Daar zijn jullie de afgelopen tijd allemaal meer of minder intens mee geconfronteerd. Je moest spullen opruimen, verdelen, wegdoen en overblijvende herinneringen een plek geven. Jullie geliefde, wiens naam we noemen vandaag, heeft een spoor nagelaten.

In de loop van de tijd zullen een aantal sporen worden uitgewist, zoals voetstappen op het strand worden weggevaagd door het opkomende water. Maar er zijn ook sporen die onuitwisbaar zullen blijken te zijn. Dat kan in negatieve zin zijn: wonden of schade die je altijd met je mee blijft dragen. Maar ook, hopelijk meer, in positieve zin. OP de een of andere manier neem je hem of haar mee in je leven en heeft hij of zij je leven mede vorm gegeven. De jaren waarin je samen naast elkaar hebt geleefd als echtpaar. Of Denk alleen maar aan wat ouders in hun opvoeding aan kinderen meegeven. De lessen die je hebt geleerd. De waarden die je kreeg aangereikt. De karaktertrekken die je hebt geërfd.

Dat betekent, – en het is goed om je dat te realiseren – dat je zelf ook weer sporen nalaat. Je hebt het leven gekregen van je vader en moeder, en dat leven geef je op de een of andere manier weer door aan hen die na je komen.

Dat kunnen je kinderen zijn, maar ook de mensen met wie je samenleeft, of – werkt.

Sporen zijn vergankelijk

We hadden het net over sporen die uitwisbaar zijn. Veel sporen zijn vergankelijk, zoals het hele leven vergankelijk is. Veel verdwijnt in de loop van de tijd. Zoals voetstappen op het strand of in de sneeuw die wegsmeelt. Dat is iets waar we normaal niet zo bij stil staan, en wat we misschien liever ook een beetje wegdrukken, maar als een geliefde overlijdt, dringt het zich onontkoombaar aan je op. Wij allemaal zijn mensen van voorbijgaande aard. We leven en werken en bouwen en bewaren. We beminnen en worden bemind. We helpen en worden geholpen, maar er komt een moment dat je alles moet loslaten en dat alles jou loslaat. Dat klinkt misschien heel zwaar, maar het is de realiteit die jullie allemaal in het afgelopen half jaar hebben ervaren. Er is veel verdwenen. Het vraagt van ons dat wij ons daarmee leren te verzoenen.

En toch: een spoor is een spoor. Er zijn dingen die blijven. Onuitwisbaar zijn. Voor de één een geur, voor de ander een beeld, voor weer een ander een snoeptrommeltje of een buffetkastje. Iets wat je voor altijd herinnert aan haar of hem van wie je hield. Herinnert: opnieuw te binnen brengt is dat. Een spoor is een verwijzing naar wat er ooit was. Denk maar aan die uitgesleten drempels in oude kerken. Al duizenden en duizenden mensen die daar overheen zijn gelopen in de loop van de eeuwen hebben hun sporen nagelaten: nl. in de uitslijtingen in het midden. Juist dat wat er niet meer is, wat is weggesleten, is een spoor, een verwijzing naar wat er ooit was. Wat voorgoed verleden tijd is, het afscheid dat een leegte achterlaat, blijft voelbaar in verdriet, in pijn, in de akelige stilte. Maar ook in de herinnering, de levenslessen die je geleerd hebt, de karaktertrekken die je hebt meegekregen.

In het goede spoor verder.

En dat brengt ons bij een laatste gedachte. Want met die sporen van de overledene moet jij, ga jij verder! In dat spoor ga je verder, tenminste als dat

het goede spoor is. Er zijn natuurlijk ook altijd dingen die je niet wilt overnemen, die je anders wilt doen of anders moet doen. Waarin je dus je eigen keuzes maakt. Maar hoe dan ook: je maakt je keuzes en daarmee laat ook jij jouw spoor achter! Een beetje zoals in het verhaal over de levensboom in het leven van een familie. Wat ooit een boom was, werd een huis, daarna een boek, inspireerde en de inspiratie zette aan tot het zaaien van een nieuwe boom. Een boom die er in de gedachten van mensen eeuwig was geweest.

We hadden het over die vergankelijkheid. Over de onontkoombaarheid van ieders sterven. Iets waar je het liefst voor zou willen weglopen. Maar juist dat onontkoombare, het besef dat ieder mens sporen nalaat, kan ook een impuls geven aan je leven. Namelijk doordat het je stimuleert om bewust na te denken over de vraag: wat voor spoor wil ik eigenlijk nalaten? Welke lessen uit het verleden, uit mijn leven met hem of haar die is heengegaan, bijv, neem ik mee? Jij bent de tak die voortkomt uit de wortel van hen die je zijn voorgegaan. Maar jij als tak wordt op jouw beurt een wortel voor hen die na je komen. Zo groeit de levensboom mens voor mens uit tot een machtig groots geheel. (zie gedicht straks).

Zo geef je betekenis aan dat wat verdwijnt uit je leven. Sporen laat je na, sommige worden uitgewist, sommige zijn onuitwisbaar. En die laatste geven betekenis aan wat er niet meer is.

Muziek: Song from a secret garden – arr. N. Pavlidis

Inleiding herdenkingsritueel:

Mooi is de dag waarop jij genoemd wordt
Mooi al is die dag niet zonder pijn
Mooi is de dag waarop jouw levenslied klinkt
Iemand vertelt wie jij was
Dat jij wel weg maar niet voorbij bent.

Mooi is die dag waarop je naam weerklinkt
Als een chanson uit een geliefd verleden
Mooi is die dag met een geur van nostalgie
Toen alles nog zo zorgeloos was
Dat wij dachten dat dat voor eeuwig zou zijn.

Mooi is de dag waarop je naam er ineens weer is
Niet dat versleten refrein over vooruit moeten kijken
Mooi is de dag waarop terugkijken ook mag
Zo een dag is een liefdesomarming die sterkt
Op de weg verder van dag tot dag

Mooi is de dag waarop jij wordt genoemd
Een kaars brandt voor jou
Mooi is de dag waarop jij leeft als gisteren
Jij bent wel uit de tijd gevallen
Maar leeft in die andere eeuwige tijd van de liefde.
(Marinus van den Berg)

Buitenrust:

Mevrouw Annie Dirven - van der Graaf

Mevrouw Janny Vermerris - Bastiaanse

Mevrouw Elisabeth van Iwaarden - Lameijn

Mevrouw Képíe Boon - Thörig

De heer Andries van Oost

André

Mevrouw Cornelia Poldervaart

Mevrouw Maria Jansen - Kesseboom

Mevrouw Pieterella van Oost - Koets

Pia

De heer Paulus Adrianus van der Wel

Paul

De heer Wilgo Ronald Mettendaf

Hof Mondriaan:

De heer Christiaan Cornelis Pil

Mevrouw Soebhagi Bandhoe

Mevrouw Francina Vos - Mesu

De heer Willem Jacobus Vos

Mevrouw Hermanna Dentz - Nap

Mevrouw Jacoba Cornelia Schout - Davidse

De heer Johannes Egmond Constans Huijsman

Mevrouw Aaltina Vrij - Gunnink

Mevrouw Wilhelmina Alewijnse - Melse

Mevrouw Suzanna Elisabeth de Graag - Mondeel

Mevrouw Jannetje van Belzen

Een laatste licht van vrede en vriendschap

Een laatste licht van liefde

Een laatste licht voor wie in ons hart leven

Muziek: Träumerei – Robert Schumann

Gedicht:

Als je aan een boom zou vragen;
He boom, sta jij nou graag alleen?
Dan zou hij denk ik zeggen:
Geef mij maar boompjes om me heen.

Zou je aan je vader vragen;
He vader, sta jij graag alleen?
Dan zou hij denk ik zeggen:
Geef mij maar mensen om me heen.

Als je aan een boom zou vragen;
Aan wie geef jij het leven door?
Dan zou hij denk ik zeggen:
Daar heb ik nou mijn takken voor.

Zou je aan je moeder vragen;
Aan wie geef jij het leven door?
Dan zou ze, denk ik zeggen:
Ja kijk, daar heb ik jou nou voor.

Zou je aan je oma vragen
Jouw leven, waar komt dat vandaan?
Dan zou ze denk ik zeggen:
Van oma's die niet meer bestaan.

Dus bomen zijn als mensen
Geen van twee staat graag alleen
In kinderen en takken
Zo groeit er leven om ons heen.

Jij, je vader en je moeder,
Dat is een soort van levensboom
Die tak een eindje verder,
Dat is een tante of een oom.

Maar die opa's en die oma's
Die jaren terug gestorven zijn?
Ja kijk, ik zal maar zeggen:
Dat zullen wel de wortels zijn.

Als je nu aan hen allen zou vragen;
Hoe geef jij nu jou leven door?
Dan zouden ze denk ik zeggen;
Ik ben één van die nieuwe wortels
Want die groeien ook steeds door.

(A. Bosch)

Afsluitende woorden

Wij doven nu het licht.

Dat u het meeneemt onderweg.

Zie het licht.

Ruik een bloem.

Voel de wind.

Hoor de vogels.

Proef het eten en drinken.

Leef uw leven!

Zang

Licht, ontloken aan het donker,
licht, gebroken uit de steen.
licht, waarachtig levensteken,
werp uw waarheid om ons heen!

Licht, aan liefde aangestoken,
licht dat door het donker brandt,
licht, jij lieve lentebode,
zet de nacht in vuur en vlam!

Licht, onstuitbaar, niet te doven,
zegen ons met morgenrood!
Licht, verschenen uit den hoge,
licht, gedompeld in de dood.

Licht, straal hier in onze ogen,
licht breek uit in duizendvoud,
licht, kom ons met stralen tooien,
ga ons voor van hand tot hand.

Zorgstroom
November 2022 Middelburg

Geestelijk Verzorgers
Eveline Post & Gert Zomer
Vrijwilligers
Karin van Gilst – Hutchison
Ria Niesing
Jo van der Wilt –de Visser

Muziek
Janny Lous, Adriana Houmes en Jo van der Wilt– de Visser

Techniek
Ezra Steenbeek

